

„Huniški“ strėlių antgaliai Lietuvos piliakalniuose

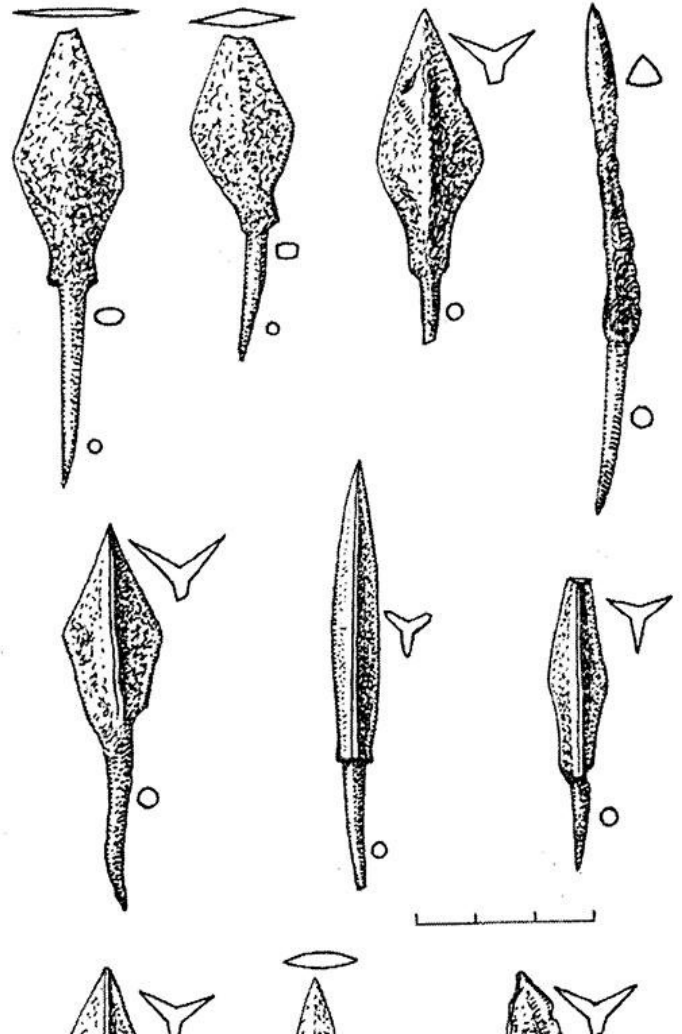

Vienas iš įdomesnių 2017 m. radinių ant tvarkomo Vilniaus Pilies kalno (Gedimino kalno) šlaito – du tribriauniai strėlių antgaliai, datuojami V-VI a. Tai ne pirmas toks radinys, rastas ant šio piliakalnio. Jis ypatingas tuo, kad tokių antgalių gimtinė – Azijos stepės. Europoje jie pasirodo IV a. pabaigoje kartu su hunais - Azijos klajokliais, apsigyvenusiais Dunojaus slėnyje ir beveik šimtą metų terorizavusiais Romos Imperiją bei aplinkinius regionus.

Lietuvoje tokių klajoklišių strėlių antgalių žinoma ir iš Aukštadvario (35 vnt.), Kernavės (14 vnt.), Radžiūnų, Pašatrijos (?), Kunigiškių Pajevonių piliakalnių. Su tokio tipo strėlėmis susijęs unikalus atvejis, kai vienas tribriaunis antgalis rastas įsmigęs į šlaunikalį viename Plinkaigalio kapinyno kape palaidotai moteriai. Tokia informacija Lietuvos archeologams (beje, ir žymiam Vengrijos archeologui Ištván Bona bei kitiems Europos archeologams) leido kelti hipotezę, kad V a. viduryje iki dabartinės Lietuvos galėjo užklysti grupė hunų karių. Juolab, kad metraščiuose minima, jog jų imperija tęsėsi nuo Juodosios jūros iki okeano salų (Skandinavijos?), o artimiausi radiniai, siejami su hunų aristokratijos kapais rasti ne taip ir toli – Lenkijos teritorijoje. Hunų atkeliavimo iki Lietuvos hipotezes kėlė ir palaikė dr. V. Kazakevičius, dr. A. Luchtanas, dr. V. Šimėnas, dr. G.

Zabiela, jai pritarė dr. E. Jovaiša. Viename iš daugelio jo sukurtų animuotų Lietuvos proistorių dramatiškai pasakojama, kad hunai „niokojo mūsų pilis Aukštadvaryje, Kernavėje, Vilniuje, žudė Plinkaigalio žmones“. Šio sakinio mokslinis pagrindas – būtent tribraunių strėlių antgalių radimvietės.

Visgi, su hunais, o tiksliau su jiems priskirtais strėlių antgaliais ne viskas taip paprasta. Tribrauniai strėlių antgaliai, rasti Lietuvos piliakalniuose, pakankamai skirtingi savo formomis ir gali būti nevienalaikiai. Šiuo atveju +/- 100 metų reiškia daug. Be to, hunų atvežtą ginkluotės tipą Europoje greitai įsisavino kai kurios germanų ir slavų gentys. Todėl sakyti, kad Lietuvą V a. plėšė hunai šiek tiek per drąsu, o tiksliau – mažai pagrįsta.

Tačiau, bet kokiu atveju, šių strėlių antgalių radimas ant Vilniaus Pilies kalno (Gedimino kalno), Aukštadvario piliakalnyje, Kernavėje, Radžiūnuose, rodo, kad V-VI a. ant šių piliakalnių būta svarbių ūkiniu o gal net administracinių objektų, kuriuos žinojo ir mėgino užimti (o gal ir užėmė) atėjūnai iš tolimesnių kraštų. Iš Padunijos ar Padnėprės, o gal nuo Dono krantų – kol kas klaustukas.